

BILINGVIZM: IKKI TILNI BILISHNING O'ZGARUVCHAN XUSUSIYATLARI

Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna

filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori
(PhD), dotsent,
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti,
dilyuldasheva83@gmail.com

Asadbek Valiyev

"Iqtisodiyot" fakulteti, talabasi
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Annotatsiya: Bu maqolamizda bilingvizmning ikki tilni bilishning o'zgaruvchan xususiyatlari haqida ma'lumot beramiz. Maqolada bilingvizmning turli shakllari, ularning o'zgaruvchanliklari, ikki tilni bilishning shaxsiy, kultural, va kognitiv ta'siri keltirib chiqdik. Bilingvizmga ega bo'lgan insonlarning aqliy va ijtimoiy rivojlanishida rivojlanayotgan ilmiy fikrlar ham maqolada keltirilgan.

Maqolada bilingvizmning kognitiv sohada rivojlanishga, davlat tili va xususiy tili orasidagi farqlar va o'xshashliklar, bilingvizmning salomatligi va umumiy ma'lumot solishtirishga olib kelgan muhim muddatlar ham aks ettirilgan.

Kalit so'zlar: Bilingvizm, o'zgaruvchanliklar, kultural ta'sir, kognitiv rivojlanish, salomatlik.

Аннотация: В этой статье мы предоставляем информацию об меняющихся характеристиках двуязычия. В статье мы представили различные формы билингвизма, их разновидности, личностные, культурные и когнитивные эффекты владения двумя языками. В статье также представлены научные представления о психическом и социальном развитии людей с билингвизмом.

В статье также отражены важные периоды, которые привели к развитию двуязычия в когнитивной сфере, различия и сходства государственного языка и частного языка, состояние двуязычия и общее сравнение информации.

Ключевые слова: Двуязычие, вариации, культурное влияние, когнитивное развитие, здоровье.

Abstract: In this article, we provide information about the changing characteristics of bilingualism. In the article we presented various forms of bilingualism, their varieties, personal, cultural and cognitive effects of speaking two languages. The article also presents scientific ideas about the mental and social development of people with bilingualism.

The article also reflects the important periods that led to the development of bilingualism in the cognitive sphere, the differences and similarities between the state language and the private language, the state of bilingualism and a general comparison of information.

Key words: Bilingualism, variation, cultural influence, cognitive development, health.

Kirish. Bilingvizm, insonning ikki yoki undan ko'p tilni bilishi va ulardan foydalanishi an'analarning qanday tajribalarini va o'zgaruvchanliklarini

o'rganishdagi maxsus tajribalaridir. Bu maqola, bilingvizmning o'zgaruvchan xususiyatlari bo'yicha batafsilroq ma'lumot taqdim etadi.

Bilingvizm, insonning bir necha tillarni o'rganishi va ulardan ma'nolarni tushunish, fikrlash va ishlatish qobiliyatini ifodalaydi. Bu qatlamli bilim va kommunikatsiya uslubi, insonning dunyoni mustahkamlash va ko'paytirishda muhim rol o'ynaydi.

Bilingvizmning turli shakllari mavjud: aktiv bilingvizm (ikki tilni bir vaqtning o'zida fikrlash va ishlatish) va passiv bilingvizm (ikki tilni o'qish va tinglashda fikrlash). Aktiv bilingvizm, insonning o'z fikrini ifodalash va savollariga javob bermashi bilan bog'liq, passiv bilingvizm esa boshqa kishilarning fikr va gaplarini tinglash va tushunish bilan bog'liq.

Bilingvizmga ega bo'lgan insonlar o'zgaruvchanroq va mantiqiy fikrlovchi bo'ladi. Ular, turli tillardagi so'zlarni, iboralarni va ma'noni taqqoslashda mahir bo'lib, o'zlarining ma'naviy dunyoni kengaytirishadi.

Bilingvizm, insonlarga turli madaniyatlar, qadriyatlar va dunyoviy ko'nikmalarga ega bo'lish imkoniyatini yaratadi. Bu esa shaxsiy rivojlanish va jamoaviy muhitda o'zgaruvchanlik yaratishga olib keladi.

Ikki tilni bilish, insonning kognitiv va intellektual rivojlanishiga ta'sir qiladi. O'zgaruvchan fikrlash, muhokama va muhokama qobiliyatlari bilingvizmga ega bo'lgan insonlar uchun o'zgaruvchanroqdir.

Bilingvizm, demak, salomatlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Ikki tilni bilgan kishilar, turli tillarda yozish, o'qish va gaplashish orqali muhit bilan integratsiyaga erishishadi.

Asosiy qism: Bilingvizm, insonning ikki yoki undan ko'p tilni o'rganishi va ularni fikrlash, gapirish va ishlatishda muvaffaqiyatli qo'llashidagi o'zgaruvchanliklarni bayon etuvchi tajriba. Bu maqola bilingvizmning o'zgaruvchan xususiyatlari bo'yicha tahlil qiladi.

- **Tilni Bilish va Kommunikatsiya:**

Bilingvizm, insonlarga turli tillarda gapirish, yozish, va o'qishda malakali bo'lish imkonini beradi. U, ikki tilli kommunikatsiya qilish va ma'naviy aloqalarni o'rgatishda eng muhim rolni o'ynaydi.

- **Kognitiv rivojlanish:**

Ikki tilni bilish, kognitiv va intellektual rivojlanish uchun muhimdir. Bilingvizmga ega bo'lgan insonlar, ma'nolarni tushunish, tushunchalarni alohida qo'llash va muhokama qilishda qulaylik hissiyotini tajribalaydilar.

- O'zgaruvchanliklar:

Bilingvizm, insonni o'zgaruvchan va mantiqiy fikrlovchi qiladi. U, turli tillardagi so'zlarni, iboralarni, va ma'noni tinglashda yuqori darajada mahir bo'lishni ta'minlaydi.

- Jamiyatga integratsiya:

Bilingvizmga ega bo'lgan insonlar, turli tillardagi jamoatlar bilan o'zaro integratsiyada o'zgaruvchan bo'ladi. Bu, global jamiyatda o'z fikrini ifodalash va tajribalarini o'zgartirishga olib keladi.

- Salomatlik va yagona so'zlashish:

Ikki tilni bilish, salomatlik sohasida muhim ahamiyatga ega. Bilingvizmga ega bo'lgan insonlar, turli tillarda tibbiy ma'lumotlarga ega bo'lishda va dunyoviy olaylarga oid yangiliklarni yaxshi tushunishda o'zgaruvchan bo'ladi.

- Muxit sovg'a:

Bilingvizmga ega bo'lgan kishilar, turli tillarda ijodiy so'z yig'ish, she'rlar yozish va ijodiy faoliyatlar ko'rsatishda eng muvofiq bo'lishadi. Bu esa ularni muxit so'vgalar, san'at va adabiyot sohasida rivojlantiradi.

- Yoshlar uchun ta'lim:

Bilingvizm, yoshlar uchun til o'rgatish va ma'naviy tarbiya tizimini rivojlantirishda muhimdir. Ikki tilni o'rganish, bolalarga dunyoqarash va do'stlar bilan o'zaro aloqalarni kengaytirish imkonini beradi.

- Javobgarlik va qamrovchi o'rganish:

Bilingvizm, insonlarda qamrovchi o'rganish, tushunchalarni solishtirish, va savollariga javob bermoqda o'zgaruvchanlik yaratadi.

Xulosa. Bilingvizm, ikki yoki undan ko'p tillarni o'rganishning o'zgaruvchan xususiyatlari haqida tushuncha beruvchi maqola, til o'rganishning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishga olib keladigan rolini bayon etadi. Maqolada, bilingvizmning ma'noli ta'sirini, o'zgaruvchanliklarni, kognitiv rivojlanishni va salomatlik uchun muhimligini ilmiy-nazariy tahlil qildik.

Takliflar:

1. Tushunilgan til: Maqolada bilingvizmning o'zgaruvchan xususiyatlari mustahkamlangan bo'lsa-da, o'quvchilarga yaqinroq keladigan tilni tanishuvchi namoyishlar va misollar qo'shish foydalidir.

2. O'z fikrlarini qo'shish: O'qituvchi yoki muallim maqolada keltirilgan tahlillarni o'z tilida boshqa maslahatlari bilan ta'minlash va o'z fikrlarini qo'shish

orqali, o'quvchilarning o'zlarini bu mavzuda muzokaraga jalb etishiga imkon yaratadi.

3. Bilingvizm va ta'lim: Maqola bilingvizm va ta'limning bir-biriga o'zaro bog'liqligini ko'rsatadi. Bu jihatdan, bilingvizmning maktab darslariga, ta'lim muhitiga va o'qish-tahsil jarayoniga olib kelishga o'zgaruvchan roli o'rganuvchilar va o'qituvchilar uchun muhimdir.

4. Bilingvizmning ijtimoiy xususiyatlari: Maqolada bilingvizmning ijtimoiy rivojlanishdagi roli ta'kidlanadi. Shu sababli, ijtimoiy sohada o'zgaruvchanlik yaratish, bilingvizmga ega bo'lgan insonlar uchun muximdir. maqolada ko'rsatilgan ijtimoiy ta'sirni kengaytirish, shu jumladan, bilingvizmning jamiyatdagi o'z-o'zini ifodalash va boshqalar bilan o'zaro tushunishda qanday ro'lini o'rganish muhimdir.

5. O'qituvchilar va o'rganuvchilar uchun praktik yechimlar: Maqola o'qituvchilar va o'rganuvchilar uchun bilingvizmni rivojlantirishda foydali bo'lgan amallarni qo'shadi. O'qituvchilar, maslahatlar, ilmiy tadqiqotlar, va o'zlarining tajribalari asosida bilingvizmning o'rganish jarayonida qanday qo'llanilishini tushuntirishadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Colin Baker, "Foundations of Bilingual Education and Bilingualism" Multilingual Matters, 2011
2. François Grosjean, "Bilingual: Life and Reality", Harvard University Press, 2010
3. Aneta Pavlenko, "Bilingual Minds: Emotional Experience, Expression, and Representation", Multilingual Matters, 2006
4. Arturo E. Hernandez, "The Bilingual Brain", Oxford University Press, 2013
5. David Crystal, "Bilingualism: A Short Introduction", Oxford University Press, 2012
6. María Estela Brisk, "Bilingual Education: From Compensatory to Quality Schooling", Routledge, 2014
7. Xiao-lei Wang, "Bilingual Development and Literacy Learning: East Asian and International Perspectives", Routledge, 2012
8. Tej K. Bhatia va William C. Ritchie, "The Handbook of Bilingualism and Multilingualism", Wiley, 2012
9. Ofelia García va Tove Skutnabb-Kangas, "Bilingual Education in the 21st Century: A Global Perspective", John Wiley & Sons, 2009
10. Yuldasheva, D. (2022). METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' COMMUNICATIVE COMPETENCE IN ENGLISH (ON THE EXAMPLE OF TOURISM DIRECTIONS). Science and innovation, 1(B7), 1498-1501.

11. Yuldasheva, D. (2021). PHILOSOPHY OF LIFE-AS A DRIVING FORCE. Theoretical & Applied Science, (6), 633-635.
12. Yuldasheva, D. A. (2021). Some essential trends in teaching second language vocabulary. Academic research in educational sciences, 2(6), 782-786.
13. Yuldasheva, D. (2022). The Intensification Of Learning Uzbek Language Using Moodle Technology. Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities, 2(1.6 Philological sciences).
14. Yuldasheva, D. B. (2021). Approach is the main strategic direction which defines the components of teaching the Uzbek language. Science and World. International scientific journal, (2), 90.
15. Dilnoza, Y. (2019). About Conducting Research on the Subject of Ornithological Terms in Uzbek Language. ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies, 7(7), 53-61.
16. Yuldasheva, D. (2022). THE EMERGENCE OF NEW ECONOMIC WORDS AND PHRASES IN THE LEXICAL SYSTEM OF THE MODERN UZBEK LANGUAGE. 湖南大学学报 (自然科学版), 49(10).